Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA H. SAUGMANDSGORA ĒES
[*H. SAUGMANDSGAARD ØE*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 12. novembrī[1]

Lieta C-515/19

Eutelsat SA
pret
Autorité de régulation des communications électroniques et des postes,
Inmarsat Ventures SE,* agrāk *Inmarsat Ventures Ltd,
piedaloties
Viasat Inc.,
Viasat UK Ltd

(*Conseil d'État* (Valsts padome, Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektronisko sakaru tīkli un pakalpojumi – Lēmums 2007/98/EK – Radiofrekvenču spektra saskaņota izmantošana 2 GHz frekvenču joslās – Sistēmas, kas nodrošina mobilo sakaru pakalpojumus caur satelītu – Lēmums Nr. 626/2008/EK – Atlase un atļauju piešķiršana – 2. panta 2. punkts – Mobilo satelītsakaru sistēma – Jēdziens "mobilā zemes stacija" – Jēdziens "uz zemes izvietoti papildu komponenti" – 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļa – Apņemšanās aptvert vismaz 60 % Savienības teritorijas – 7. panta 1. punkts – Neievērošana – Sekas

I. Ievads

1. *Conseil d'État* [Valsts padomes] (Francija) iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par sistēmu "*European Aviation Network*" (turpmāk tekstā – "*EAN* sistēma"), ko izstrādājusi *Inmarsat Ventures SE*, agrāk – *Inmarsat Ventures Ldt* (turpmāk tekstā – "*Inmarsat*"), kura ir paredzēta interneta pieslēguma nodrošināšanai lidmašīnās, kas lido pāri Savienības teritorijai.

2. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar *Eutelsat SA* prasību atcelt *Autorité de régulation des communications électroniques et des postes* (Elektronisko komunikāciju un pasta regulatīvās iestādes; turpmāk tekstā – "*ARCEP*") lēmumu, ar kuru *Inmarsat* ir atļauts izmantot *uz zemes izvietotus papildu komponentus EAN* sistēmas ietvaros.

1 Oriģinālvaloda – franču.

3. Šis *ARCEP* lēmums izriet no Komisijas Lēmuma 2009/449/EK[2], ar kuru Komisija izraudzījās *Inmarsat* un *Solaris Mobile Limited* par mobilo satelītsakaru sistēmu operatoriem, kuriem atļauts izmantot 2 GHz frekvenču joslu saskaņā ar Lēmumu 2007/98/EK[3] un Lēmumu 626/2008/EK[4].

4. Būtībā iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu mērķis ir noteikt, vai *Inmarsat* izveidotā *EAN* sistēma, un sevišķi šīs sistēmas uz zemes izvietotie komponenti, atbilst Lēmuma Nr. 626/2008 noteikumiem.

5. Es ierosināšu Tiesai uz šiem jautājumiem atbildēt apstiprinoši.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Lēmums 2007/98

6. Lēmuma 2007/98/EK 1. pantā ir noteikts:

"Šā lēmuma mērķis ir harmonizēt nosacījumus 1980-2010 MHz (zeme – izplatījums) un 2170-2200 MHz (izplatījums – zeme) frekvenču joslu pieejamībai un efektīvai izmantošanai sistēmām, kas nodrošina mobilo satelītsakaru pakalpojumus [Savienībā]."

7. Atbilstoši minētā lēmuma 2. pantam "sistēmas, kas nodrošina mobilo satelītsakaru pakalpojumus" ir sistēmas, kas spēj nodrošināt radiosakaru pakalpojumus starp mobilo zemes staciju un vienu vai vairākām izplatījuma stacijām vai starp mobilajām zemes stacijām ar vienas vai vairāku izplatījuma staciju palīdzību, vai starp mobilo zemes staciju un vienu vai vairākām papildu uz zemes izvietotām stacijām, ko izmanto noteiktās vietās.

8. Minētā lēmuma 3. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis no 2007. gada 1. jūlija 1980–2010 MHz un 2170–2200 MHz frekvenču joslas atvēl un dara pieejamas sistēmām, kas nodrošina mobilo satelītsakaru pakalpojumus.

[..]

2. Ikviena papildu uz zemes izvietota stacija ir mobilo satelītsakaru sistēmas neatņemama daļa, un to vada satelīta resursu un tīkla pārvaldības sistēma. Tā izmanto to pašu pārraides virzienu un tās pašas frekvenču joslu daļas kā ar tām saistītie satelīta komponenti un nepalielina ar tām saistītās mobilo satelītsakaru sistēmas radiofrekvenču spektra prasības."

B. Lēmums Nr. 626/2008

9. Lēmuma 626/2008 1. panta 1. punktā ir noteikts šādi:

"Šā lēmuma mērķis ir veicināt konkurētspējīga [Savienības] teritoriju mobilo satelītsakaru pakalpojumu (MSP) iekšējā tirgus attīstību un nodrošināt pakāpenisku pārklājumu visās dalībvalstīs.

2 Komisijas Lēmums (2009. gada 13. maijs) par operatoru atlasi Eiropas sistēmām, kas nodrošina mobilo satelītsakaru pakalpojumus (MSP) (OV 2009, L 149, 65. lpp).

3 Komisijas Lēmums (2007. gada 14. februāris) par radiofrekvenču spektra harmonizētu izmantošanu 2 GHz frekvenču joslās mobilo satelītsakaru pakalpojumu sistēmu ieviešanai (OV 2007, L 43, 32. lpp.).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (2008. gada 30. jūnijs) par sistēmu atlasi mobilo satelītsakaru pakalpojumu (MSP) nodrošināšanai un atļauju piešķiršanu šīm sistēmām (OV 2008, L 172, 15. lpp.).

Ar šo lēmumu izveido Kopienas procedūru, lai veiktu tādu mobilo satelītsakaru sistēmu operatoru kopīgu atlasi, kuras saskaņā ar Lēmumu 2007/98/EK izmanto 2 GHz frekvenču joslu, kas ietver radiofrekvenču spektru 1980 līdz 2010 MHz sakariem "zeme – izplatījums" un 2170 līdz 2200 MHz sakariem "izplatījums – zeme". Ar šo lēmumu paredz arī noteikumus par dalībvalstu saskaņotu rīcību, piešķirot atlasē izraudzītajiem operatoriem atļaujas noteiktā atvēlētā radiofrekvenču spektra izmantošanai šajā frekvenču joslā mobilo satelītsakaru sistēmu darbības nodrošināšanai."

10. Minētā lēmuma 2. panta 2. punktā ir paredzēts:

"Piemēro arī šādas definīcijas:

a) "mobilo satelītsakaru sistēmas" ir elektroniskie sakaru tīkli un ar tiem saistītās iekārtas, kas var nodrošināt radiosakaru pakalpojumus starp mobilo zemes staciju un vienu vai vairākām izplatījuma stacijām vai starp mobilajām zemes stacijām ar vienas vai vairāku izplatījuma staciju palīdzību, vai starp mobilo zemes staciju un vienu vai vairākiem uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, ko izmanto fiksētās vietās. Šāda sistēma ietver vismaz vienu izplatījuma staciju;

b) mobilo satelītsakaru sistēmu "uz zemes izvietoti papildu komponenti" ir uz zemes izvietotas stacijas, ko izmanto fiksētās vietās, lai uzlabotu mobilo satelītsakaru pakalpojumu pieejamību ģeogrāfiskajās zonās, kas atrodas sistēmas satelīta(-u) uztveršanas zonā, kurās nevar nodrošināt pienācīgi kvalitatīvus sakarus ar vienu vai vairākām izplatījuma stacijām."

C. Lēmums 2009/449

11. Īstenojot Lēmumu Nr. 626/2008, Komisija ar Lēmumu 2009/449 izraudzījās *Inmarsat* un *Solaris Mobile Limited* par mobilo satelītsakaru sistēmu operatoriem, kuriem atļauts izmantot 2 GHz frekvenču joslu saskaņā ar Lēmumu 2007/98.

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

12. Ar 2014. gada 21. oktobra Lēmumu Nr. 2014-1257 *ARCEP* atļāva *Inmarsat* izmantot Lēmumā 2009/449 norādītās frekvences Francijas kontinentālajā daļā.

13. Ar 2018. gada 22. februāra Lēmumu Nr. 2018-0001 *ARCEP* piešķīra *Inmarsat* atļauju lietot mobilo satelītsakaru sistēmas uz zemes izvietotus papildu komponentus.

14. Par šo otro lēmumu *Eutelsat* cēla *Conseil d'État* prasību atcelt tiesību aktu. *Viasat Inc* un *Viasat UK Ltd* (turpmāk tekstā kopā – "*Viasat*") šīs prasības atbalstam iestājās pamatlietā.

15. No šīs tiesas iesniegtajiem elementiem izriet, ka *Inmarsat* plāno izmantot atļauju, kas tai piešķirta ar Lēmumu 2009/449, lai attīstītu *EAN* sistēmu.

16. *EAN* sistēma ļauj nodrošināt mobilo sakaru pakalpojumus lidmašīnās, izmantojot satelītu pārraides, ko saņem termināls, kas atrodas lidaparātu fizelāžas augšpusē, un Savienības teritorijā uz zemes izvietotu papildu komponentu pārraides, ko saņem termināls, kas atrodas lidaparātu fizelāžas apakšpusē. Šīs pārraides tiek veiktas frekvenču joslā, kura *Inmarsat* piešķirta ar Lēmumu 2009/449. Šī sistēma izmanto satelītu, kas nodots ekspluatācijā 2017. gada 29. augustā.

17. Iesniedzējtiesā celtās prasības atcelt tiesību aktu pamatojumam *Eutelsat* izvirzīja vairākus argumentus, lai pierādītu, ka *Inmarsat* izveidotā *EAN* sistēma neatbilst Lēmuma Nr. 626/2008 noteikumiem, kas nozīmējot *ARCEP* 2018. gada 22. februāra lēmuma spēkā neesamību.

18. Konstatējusi, ka no šīs argumentācijas izriet vairākas nopietnas grūtības saistībā ar Savienības tiesību interpretāciju, *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Kādi juridiskie kritēriji ļauj identificēt mobilo zemes staciju [..] Lēmuma Nr. 626/2008 [..] izpratnē? Vai šis lēmums ir jāsaprot kā tāds, ar kuru ir prasīts, lai mobilā zemes stacija, kas uztur sakarus ar uz zemes izvietotu papildu komponentu, bez atsevišķa aprīkojuma varētu uzturēt sakarus arī ar satelītu? Apstiprinošas atbildes gadījumā, kā novērtēt aprīkojuma vienotību?

2) Vai Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka mobilo satelītsakaru sistēmas pamatā ir galvenokārt satelīta komponenti vai arī tie ļauj uzskatīt, ka satelīta un uz zemes izvietotu komponentu attiecīgās lomas nav izšķirošas, tostarp konfigurācijā, kurā satelīta komponents tiek izmantots tikai tad, ja nevar nodrošināt sakarus ar uz zemes izvietotiem komponentiem? Vai var uzstādīt uz zemes izvietotus papildu komponentus, lai aptvertu visu Eiropas Savienības teritoriju, balstoties uz to, ka izplatījuma stacijas nevar nodrošināt pienācīgu sakaru kvalitāti nevienā vietā šī lēmuma 2. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē?

3) Vai gadījumā, ja izrādās, ka operators, kas atlasīts saskaņā ar Lēmuma Nr. 626/2008 II sadaļu, nav pildījis šī lēmuma 7. panta 2. punktā noteiktās saistības par teritoriālo pārklājumu minētā lēmuma 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļā paredzētajā datumā, dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir jāatsakās piešķirt atļaujas lietot uz zemes izvietotus papildu komponentus? Noliedzošas atbildes gadījumā, vai tās var atteikties piešķirt šīs atļaujas?"

19. 2019. gada 28. jūnija lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā ir reģistrēts 2019. gada 8. jūlijā.

20. *Eutelsat*, *Inmarsat*, *Viasat*, Francijas, Beļģijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus un uz vairākiem Tiesas jautājumiem atbildēja rakstveidā.

IV. Vērtējums

21. No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *Eutelsat*, kuru atbalsta *Viasat*, iesniedzējtiesā celtā prasība ir daļa no visām prasībām, kas celtas Savienības tiesās [5], kā arī valstu tiesās, konkrētāk, Apvienotajā Karalistē, Vācijā, Itālijā, Spānijā un Beļģijā, ar kurām šie lietas dalībnieki cenšas neļaut *Inmarsat* lietot 2 GHz frekvenču joslu, izmantojot uz zemes izvietotos papildu komponentus.

22. Šajā lietā Tiesa būtībā tiek aicināta izvērtēt trīs argumentus, kurus izvirzījusi *Eutelsat*, lai apstrīdētu derīgumu *ARCEP* atļaujai, ko tā piešķīrusi *Inmarsat* uz zemes izvietotu papildu komponentu izmantošanai Francijā, un kuru izvērtējumam nepieciešama Savienības tiesību normu interpretācija. Šie trīs argumenti atbilst trim jautājumiem, ko uzdevusi iesniedzējtiesa.

23. Pirmkārt, *Eutelsat* apgalvo, ka tādā sistēmā kā *EAN*, ko izveidojusi *Inmarsat*, termināls, kas atrodas lidaparātu fizelāžas apakšpusē, lai nodrošinātu sakarus ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, nevar tikt kvalificēts kā "mobilā zemes stacija", un tādēļ šie komponenti nav "mobilo satelītsakaru sistēmas" neatņemama daļa Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē.

24. Otrkārt, *Eutelsat* apgalvo, ka tādā sistēmā kā *EAN* uz zemes izvietotos komponentus, ņemot vērā to noteicošo lomu, nevar uzskatīt par "papildu", un tādējādi tā nav "mobilā satelītsakaru sistēma" iepriekš minētās tiesību normas izpratnē.

5 *Viasat* cēla prasību sakarā ar bezdarbību pret Komisiju 2017. gada 24. aprīlī. Skat. lietu T-245/17, *Viasat*/Komisija, kas šobrīd tiek skatīta Vispārējā tiesā.

25. Treškārt, *Eutelsat* apgalvo, ka valstu iestādes nevar piešķirt *Inmarsat* atļauju lietot to teritorijā uz zemes izvietotus papildu komponentus, jo *Inmarsat* nav pildījusi apņemšanos par teritoriālo pārklājumu Lēmuma Nr. 626/2008 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļā paredzētajā datumā.

26. Turpmāk savos secinājumos izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ es uzskatu, ka katrs no *Eutelsat* izvirzītajiem argumentiem ir jānoraida. Citiem vārdiem sakot, es piedāvāšu Tiesai atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem tādējādi, ka *Inmarsat* iegūtā atļauja lietot uz zemes izvietotus papildu komponentus Francijā nav pretrunā atbilstošajām Savienības tiesību normām.

A. Par jēdzieniem "mobilo satelītsakaru sistēma" un "mobilā zemes stacija" Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē (pirmais jautājums)

27. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka tādā sistēmā kā *EAN* sistēma pamatlietā uz zemes izvietotie papildu komponenti uztur sakarus ar "mobilo zemes staciju" un attiecīgi ir neatņemama "mobilo satelītsakaru sistēmas" daļa, ņemot vērā, ka šī sistēma ietver divus atsevišķus uztveršanas terminālus, kurus savieno sakaru pārvaldītājs un no kuriem pirmais atrodas lidaparātu fizelāžas augšpusē un ir savienots ar satelītu, otrais – lidaparātu fizelāžas apakšpusē un ir savienots ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem.

28. *Eutelsat* un *Viasat* piedāvāja uz šo jautājumu atbildēt noraidoši atšķirībā no *Inmarsat*, Francijas, Beļģijas un Apvienotās Karalistes valdībām, kā arī Komisijas.

29. Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatsaucas uz Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta tekstu. Šajā normā "mobilo satelītsakaru sistēmas" ir definētas kā "elektroniskie sakaru tīkli un ar tiem saistītās iekārtas", kas var nodrošināt triju veidu radiosakaru pakalpojumus:

– starp mobilo zemes staciju un vienu vai vairākām izplatījuma stacijām vai

– starp mobilajām zemes stacijām ar vienas vai vairāku izplatījuma staciju palīdzību, vai

– starp mobilo zemes staciju un vienu vai vairākiem uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, ko izmanto fiksētās vietās.

30. Otrais un trešais uzdotais jautājums skar trešā veida radiosakarus – starp mobilo zemes staciju un uz zemes izvietotiem papildu komponentiem.

31. Vispirms, manuprāt, ir lietderīgi precizēt šo radiosakaru raksturošanai paredzēto terminu "mobils", "zemes", "izplatījuma" un "satelīts" nozīmi.

32. Tāpat kā lietas dalībnieki, kas iesnieguši savus apsvērumus, arī es nesaskatu šķēršļus šajā sakarā iedvesmoties no definīcijām, kas noteiktas Telesakaru savienības noteikumos par radiosakariem, kas 1995. gadā tika pieņemti Pasaules radiosakaru konferencē (turpmāk tekstā – "Radionoteikumi") [6]. Proti, attiecībā uz terminiem, skatot tos atsevišķi, nav pretrunas starp šiem noteikumiem un Lēmumu Nr. 626/2008.

6 Radionoteikumi tika pieņemti 1995. gada Pasaules radiosakaru konferencē (PRK-95) un pārskatīti vēlākajās Pasaules radiosakaru konferencēs: CMR-97 (Ženēva, 1997. g.), CMR-2000 (Stambula, 2000. g.), CMR-03 (Ženēva, 2003. g.), CMR-07 (Ženēva, 2007. g.), CMR-12 (Ženēva, 2012. g.), CMR-15 (Ženēva, 2015. g.) un CMR-19 (Šarm eš Šeiha, 2019. g.), pieejami tīmekļvietnē https://www.itu.int/pub/R-REG-RR-2020/fr.

33. Vispirms jānorāda, ka vairākos Lēmuma 2007/98 un Lēmuma Nr. 626/2008 noteikumos frāze "izplatījuma stacija" un termins "satelīts" ir gandrīz savstarpēji aizvietojami vai vismaz nav precizēta saistība starp šiem abiem jēdzieniem [7]. Kaut arī šī nianse nav izšķirīga pamatlietas strīda atrisināšanā, precizēšu, ka šajā regulatīvajā kontekstā jēdziens "izplatījuma stacija", manuprāt, paredz ne tikai satelīta, bet arī dažu papildu tehnisko elementu klātbūtni; citiem vārdiem sakot, šis jēdziens ir ierobežojošāks nekā jēdziens "satelīts" [8]. Pamatlietā netiek apstrīdēts, ka *EAN* sistēma ietver izplatījuma staciju, kā paredzēts Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā [9].

34. Turpinot, "zemes" stacija "atrodas vai nu uz zemes virsmas, vai arī galvenajā zemes atmosfēras daļā" [10]. Stacija, kas atrodas uz lidmašīnas, tāpat kā *EAN* sistēmā, ir jākvalificē kā zemes stacija.

35. Visbeidzot, "mobilā" zemes stacija ir "paredzēta izmantošanai kustībā vai apstājoties iepriekš nenoteiktās vietās" [11]. Pirmais uzdotais jautājums attiecas uz šo "mobilās zemes stacijas" jēdzienu.

36. Pēc šāda precizējuma pievērsīšos *Eutelsat* argumentācijai, kuru *Viasat* atbalsta gan Tiesā, gan iesniedzējtiesā un kura attiecas uz Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā aprakstīto radiosakaru *trešo kategoriju*, proti, starp mobilo zemes staciju un uz zemes izvietotiem papildu komponentiem.

37. Būtībā *Eutelsat* un *Viasat* mēģina pierādīt, ka uz zemes izvietotie papildu komponenti nekomunicē ar *mobilo zemes staciju* tādā sistēmā kā *EAN*, par ko ir strīds pamatlietā, un tādējādi tie nav neatņemama "mobilo satelītsakaru sistēmas" daļa šīs normas nozīmē.

38. Es nepiekrītu šim argumentam.

39. *Eutelsat* un *Viasat* ierosināto siloģismu var rezumēt šādi. Jēdziens "mobilā zemes stacija" paredz, ka šādai stacijai jāvar sazināties ar satelītu [12] (lielā premisa). *EAN* sistēma sazinoties ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, izmantojot terminālu, kurš novietots zem lidmašīnas fizelāžas, kas būtu autonoma stacija, kura nevar sazināties ar satelītu (mazā premisa). Attiecīgi uz zemes izvietotie papildu komponenti, kas izmantoti *EAN* sistēmas ietvaros, nesazinoties ar *mobilo zemes staciju* un attiecīgi neesot mobilo satelītsakaru sistēmas neatņemama daļa.

40. Manuprāt, šai argumentācijai ir divas nelabojamas kļūdas, kas attiecīgi skar šī siloģisma lielo un mazo premisu.

41. Pirmkārt, un pretēji *Eutelsat* un *Viasat* apgalvotajam, jēdziens "mobilā zemes stacija" Lēmuma Nr. 626/2008 nozīmē neparedz, ka šādai stacijai jāvar uzturēt sakarus ar satelītu. Šajā ziņā atgādināšu, ka šo jēdzienu Savienības likumdevējs skaidri nav definējis.

7 Skat., piemēram, Lēmuma 2007/98 2. pantu un Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu, kuros definēts jēdziens "sistēmas, kas nodrošina mobilo *satelītsakaru* pakalpojumus", pieprasot *izplatījuma stacijas* klātbūtni.

8 Es šo interpretāciju galvenokārt iegūstu no secīgajiem posmiem, kas aprakstīti Lēmuma Nr. 626/2008 pielikumā, no kura izriet, ka izplatījuma stacijai nepieciešama ne tikai satelītu ražošana un palaišana, bet arī komunikācijas moduļa un servisa moduļa saslēgšana. Šo interpretāciju, manuprāt, apstiprina Radionoteikumu 1.64. pantā noteiktā "izplatījuma stacijas" definīcija, saskaņā ar kuru šāda stacija "ir novietota uz objekta, kas atrodas, kam ir paredzēts atrasties vai kas ir atradies ārpus zemes atmosfēras galvenās daļas". Mākslīgais, respektīvi, cilvēka roku radītais satelīts tik tiešām var būt šāds "objekts", kas paredzēts "izplatījuma stacijas" uzstādīšanai.

9 Skat. šo secinājumu 16. punktu.

10 Skat. Radionoteikumu 1.63. pantu. Šis jēdziens ir definēts, to pretnostatot jēdzienam "izplatījuma stacija".

11 Skat. Radionoteikumu 1.68. pantu.

12 Atsaucoties uz *Eutelsat* izmantoto formulējumu, "mobilajai zemes stacijai ir jāuztur sakari ar satelītu, lai to varētu šādi kvalificēt".

42. Šie lietas dalībnieki minēto prasību secina no Radionoteikumiem. Šo noteikumu ietvaros no to 1.63. un 1.68. panta tik tiešām varētu secināt, ka *jebkura* mobilā zemes stacija uztur sakarus vai nu ar izplatījuma staciju, vai ar citu mobilo zemes staciju ar izplatījuma objekta starpniecību [13].

43. Taču neviena Lēmuma Nr. 626/2008 [14] vai pat Lēmuma 2007/98 daļa nerosina domāt, ka Radionoteikumu definīcijas būtu pilnībā jātransponē šo lēmumu ietvaros, kā to pareizi norādījusi *Inmarsat*.

44. Konkrētāk, attiecībā uz jēdzienu "mobilā zemes stacija", manuprāt, pastāv apstāklis, kas ir krasā pretrunā ar šādu transponēšanu. Kā uzsvēra Komisija, Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā definētais jēdziens "mobilā satelītsakaru sistēma" neatbilst jēdzienam "mobilie satelītpakalpojumi", kas ir ietverts Radionoteikumu 1.25. pantā [15].

45. Lai saprastu atšķirības starp šiem diviem jēdzieniem, ir jānošķir četras saziņas kategorijas.

Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts	**Radionoteikumu 1.25 pants**
	Starp izplatījuma stacijām
Starp mobilām zemes stacijām un izplatījuma stacijām	Starp mobilām zemes stacijām un izplatījuma stacijām
Starp mobilām zemes stacijām, izmantojot izplatījuma stacijas	Starp mobilajām zemes stacijām, izmantojot izplatījuma stacijas
Starp mobilajām zemes stacijām un uz zemes izvietotiem papildu komponentiem	

46. Kā attēlots tabulā, Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir vienlaikus ierobežojošāks (tādā ziņā, ka tajā nav iekļauta sakaru uzturēšana starp izplatījuma stacijām) un plašāks (tādā ziņā, ka tajā ir iekļauta sakaru uzturēšana starp mobilo zemes staciju un uz zemes izvietotiem papildu komponentiem) par Radionoteikumu 1.25. pantu.

47. Tādējādi, ņemot vērā, ka Radionoteikumos nav paredzēta sakaru uzturēšana starp mobilo zemes staciju un *uz zemes izvietotiem papildu komponentiem*, par kuriem tieši ir strīds šajā lietā, definīcijas, kas šajā ziņā ietvertas šajos noteikumos, nevar transponēt Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta ietvaros.

48. Ja aplūkojam tikai Lēmuma Nr. 626/2008 noteikumus, ir skaidrs, ka "mobilo satelītsakaru sistēmām", uz kurām attiecas minētā lēmuma 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts, obligāti jāietver vismaz viena mobilā zemes stacija, kas var uzturēt sakarus ar izplatījuma staciju. Tas izriet no pēdējā šīs normas teikuma, saskaņā ar kuru šāda sistēma ietver "vismaz vienu izplatījuma staciju", kā arī no paša sistēmas nosaukuma, kas ietver "satelīta" klātbūtni.

13 Saskaņā ar Radionoteikumu 1.68. pantu "mobilā zemes stacija" ir "mobilo sakaru pakalpojumu caur satelītu *zemes stacija*, ko paredzēts izmantot kustībā vai apstājoties iepriekš neparedzētās vietās". Taču šo noteikumu 1.63. pantā jēdziens "zemes stacija" ir definēts kā "stacija, kas atrodas vai nu uz zemes virsmas, vai zemes atmosfēras galvenajā daļā, un ir paredzēta, lai uzturētu sakarus vai nu *ar vienu vai vairākām izplatījuma stacijām*, vai ar vienu vai vairākām tādas pašas dabas stacijām, *izmantojot vienu vai vairākus atstarojošos satelītus vai citus izplatījuma objektus*" (mans izcēlums).

14 Saskaņā ar šī lēmuma 10. apsvērumu "Starptautiskās Telesakaru savienības (*ITU*) noteikumos paredzētas radiofrekvenču koordinēšanas procedūras kā līdzeklis kaitīgu iejaukšanos pārvaldībai, *taču tie nav piemērojami atlasei vai atļaujai*".

15 Saskaņā ar Radionoteikumu 1.25. pantu "mobilo sakaru pakalpojums caur satelītu" ir "radiokomunikācijas pakalpojums vai nu starp mobilām zemes stacijām un vienu vai vairākām izplatījuma stacijām, vai starp izplatījuma stacijām, ko izmanto šim pakalpojumam, vai starp mobilām zemes stacijām ar vienu vai vairāku izplatījuma staciju starpniecību".

49. Tomēr šī prasība neizslēdz, ka šāda sistēma varētu ietvert arī *citas* mobilās zemes stacijas, kas paredzētas sakaru uzturēšanai ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, kas nevar uzturēt sakarus ar satelītu.

50. Citiem vārdiem sakot, lai gan nav apstrīdams, ka mobilo satelītsakaru sistēmai jāietver mobilā zemes stacija, kas var uzturēt sakarus ar satelītu, tomēr nav neviena iemesla uzskatīt, pamatojoties uz Lēmumā Nr. 626/2008 ietvertajām definīcijām, ka *visām* mobilajām zemes stacijām, kuras iekļautas šajā sistēmā, jāvar uzturēt sakarus ar satelītu.

51. Tādējādi *Eutelsat* un *Viasat* argumentācija, kas apkopota šo secinājumu 39. punktā, jau ir jānoraida ar šo pirmo pamatojumu. Pretēji tam, ko šīs puses apgalvojušas, stacija, kas uztur sakarus ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, var tikt kvalificēta kā "mobilā zemes stacija" Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē, pat ja tā nevar uzturēt sakarus ar satelītu.

52. Otrkārt, pat pieņemot, ka Tiesa nospriestu, ka *jebkurai* "mobilajai zemes stacijai" noteikti ir jāspēj sazināties ar satelītu, *Eutelsat* un *Viasat* argumentācija nav spēkā, jo tās pamatā ir mākslīga *EAN* sistēmas tehnisko sastāvdaļu nošķiršana.

53. Saskaņā ar šo argumentāciju, no vienas puses būtu uztveršanas terminālis, kas atrodas lidmašīnas fizelāžas augšpusē un uztur sakarus ar satelītiem, un – no otras puses – uztveršanas terminālis, kurš atrodas fizelāžas apakšpusē un uztur sakarus ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem. Tā kā apakšējais uztveršanas terminālis nespēj uzturēt sakarus ar satelītu, tas nevarētu veidot mobilo zemes staciju un attiecīgi neatbilstu definīcijai, kas noteikta Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā, kuru, manuprāt, kļūdaini interpretē kā tādu, kas paredz šādu spēju.

54. Šis nošķirums, manuprāt, neatbilst *EAN* sistēmas tehniskajai realitātei. Būtībā tāpat kā *Inmarsat*, Francijas, Beļģijas un Apvienotās Karalistes valdību, kā arī Komisijas aizstāvētajā viedoklī, manuprāt, no funkcionālā viedokļa būtu mākslīgi sadalīt divās atsevišķās un neatkarīgās stacijās tādu sistēmu kā *EAN*, par kuru ir strīds pamatlietā. Lietas dalībnieki ir vienisprātis, ka abi *EAN* sistēmas uztveršanas termināļi ir savstarpēji saistīti ar sakaru pārvaldītāju, kas atkarībā no apstākļiem nosaka, kuru terminālī – satelīta vai zemes – izmantot, lai vadītu ienākošo vai izejošo signālu.

55. Šajā kontekstā tikai apstāklis, ka abi termināļi ir fiziski nošķirti, jo viens no tiem ir attiecīgi fizelāžas augšpusē un otrs – apakšpusē –, pats par sevi nevar nozīmēt, ka tās ir divas dažādas "stacijas". Gluži otrādi, man šķiet, ka to attiecīgo signālu centralizētā pārvaldība nozīmē, ka šie termināļi ir daļa no vienas un tās pašas "stacijas", kā to pamatoti uzsvērušas Francijas valdība un Komisija.

56. Šī interpretācija pamatota ar Radionoteikumu 1.61. pantu, saskaņā ar kuru "stacija" ir "viens vai vairāki raidītāji vai uztvērēji, vai raidītāju un uztvērēju kopums, tostarp papildu aprīkojums, kas nepieciešams, lai nodrošinātu radiosakaru pakalpojumu vai radioastronomijas pakalpojumam konkrētā vietā".

57. Apstāklis, ka šādi "raidītāji" fiziski nav tikuši ievietoti vienā un tajā pašā korpusā, šajā ziņā nevar būt noteicošs, jo pretējā gadījumā tas būtu pārspīlēts juridiskais formālisms, kam nebūtu nekāda sakara ar tehnisko realitāti, ka šo termināļu antenām jābūt uz augšu (sakariem ar satelītiem) un uz leju (sakariem ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem), kā to paskaidroja *Inmarsat*.

58. Francijas valdība šajā ziņā piebilda, ka divu uztveršanas termināļu pastāvēšana nepieciešama no tehniskā viedokļa tāpēc, ka pastāv atšķirīgas informātikas valodas sakariem ar satelītiem (valoda "DVB-S") un ar uz zemes izvietotajiem papildu elementiem (valoda "LTE") [16].

16 Šo divu informātikas valodu izmantojumu minēja arī *Eutelsat* un *Viasat*.

59. Apvienotās Karalistes valdība ilustrēja šo apgalvojumu ar "*common sense*" (saprātīgu) piemēru. Šī valdība paskaidroja, ka mobilajā telefonā ir dažādi komponenti, kas var pieslēgties 3G, 4G tīklam un bezvadu interneta tīklam vai arī izveidot *Bluetooth* pieslēgumu. Tomēr visi šie komponenti ir daļa no vienas un tās pašas stacijas, proti, mobilā telefona. Šis vienkāršais piemērs ir pietiekams, lai noraidītu *Eutelsat* un *Viasat* argumentāciju.

60. Tādējādi, pretēji šo lietas dalībnieku apgalvotajam, kopums, kas sastāv no diviem atsevišķiem uztveršanas termināļiem (kurus saista viens sakaru pārvaldītājs), no kuriem viens atrodas lidaparāta fizelāžas augšpusē un uztur sakarus ar satelītu, otrs – fizelāžas apakšpusē un uztur sakarus ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, ir jākvalificē kā "mobilā zemes stacija".

61. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz pirmo jautājumu atbildēt šādi. Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka tādā sistēmā kā *EAN*, par kuru ir strīds pamatlietā, uz zemes izvietotie papildu komponenti uztur sakarus ar "mobilo zemes staciju" un attiecīgi ir neatņemama "mobilo satelītsakaru sistēmas" daļa, ņemot vērā, ka šī sistēma ietver divus atsevišķus, ar vienu sakaru pārvaldītāju sasaistītus uztveršanas termināļus, no kuriem pirmais ir novietots lidaparāta fizelāžas augšpusē un nodrošina sakarus ar satelītu, un otrs – fizelāžas apakšpusē un uztur sakarus ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem.

B. Par jēdzienu "uz zemes izvietoti "papildu" komponenti" Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta izpratnē (otrais jautājums)

62. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz zemes izvietotie komponenti tādā sistēmā kā *EAN*, par kuru ir strīds pamatlietā, var tikt kvalificēti kā "papildu", kaut arī šiem komponentiem ir izšķirīga nozīme minētās sistēmas darbībā, tie aptver visu Savienības teritoriju un ļauj uzlabot piedāvāto komunikāciju pakalpojumu kvalitāti.

63. Precizēšu, ka gadījumā, ja uz šo jautājumu tiktu sniegta noraidoša atbilde, *Inmarsat* izveidoto *EAN* sistēmu nevarētu kvalificēt kā "mobilo satelītsakaru sistēmu" iepriekš minētās tiesību normas izpratnē, jo šī kvalifikācija ir atkarīga no tā, vai pastāv uz zemes izvietotie "papildu" komponenti.

64. Pirms atbildēt uz uzdoto jautājumu, uzskatu, ka būtu lietderīgi sniegt dažus faktus par uz zemes izvietoto papildu komponentu raksturu un lomu *Inmarsat* ieviestās *EAN* sistēmas darbībā.

65. Vispirms, no *Inmarsat* apsvērumiem izriet – un pārējie lietas dalībnieki to nav apstrīdējuši – ka uz zemes izvietotie papildu komponenti ir salīdzināmi ar stacijām, kas izmantotas mobilā telefona sakaru 4G tīklam, "ar to atšķirību, ka tie ir vērsti vertikāli uz debesīm, nevis horizontāli virs zemes"[17]. Ir saprotams, ka šo vertikālo virzienu izskaidro vajadzība raidīt attiecīgos signālus lidmašīnām gaisā, uz kurām atrodas *EAN* sistēmas uztveršanas termināļi.

17 *Sharkey* ziņojums, ko iesniegusi *Inmarsat*, Nr. 17.4: "*The CGC [Complementary Ground Components] network consists of approximately 300 ground-based stations at fixed locations on the ground, similar to 4G base stations, with the difference that they point vertically to the sky rather than horizontally over the ground.*"

66. Turpinājumā *Inmarsat* pati atzina, ka savienojumam ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem ir vairākas tehniskas priekšrocības salīdzinājumā ar savienojumu ar satelītu. Pirmkārt, savienojumam ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem ir labāka kvalitāte ievērojami mazākā attāluma dēļ, kas jāveic signālam (36 000 km līdz satelītam, mazāk nekā 100 km līdz uz zemes izvietotajam komponentam). Otrkārt, pretēji satelīta pieslēgumam, zemes savienojumu pārslodzes gadījumā var viegli uzlabot, pievienojot komponentus uz zemes [18].

67. Visbeidzot, lietas dalībnieki ir vienisprātis, ka uz zemes izvietotajiem papildu komponentiem sava tehniskā pārākuma dēļ [19] ir izšķirīga loma *EAN* sistēmas darbībā. Tādējādi, saskaņā ar lieliskajiem valsts ziņotāja secinājumiem pamatlietā, "nav apstrīdēts, ka šī mobilo satelītsakaru sistēma patiesībā balstīta nevis uz satelīta sakariem, bet uz sakariem ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem, kas ļauj nodrošināt lielāku ātrumu un par kuriem Apvienotās Karalistes tiesneši un Vācijas regulators secinājuši, ka tie nodrošina 99 % pakalpojumu, jo satelīti tiek izmantoti tikai zonās, kuras neaptver minētie uz zemes izvietotie papildu komponenti (piem., virs jūras)" [20].

68. Tieši šīs uz zemes izvietoto komponentu noteicošās lomas dēļ *EAN* sistēmas darbībā *Eutelsat* un *Viasat* apgalvo, ka šie komponenti nevar tikt kvalificēti kā "papildu" un ka līdz ar to šāda sistēma nevar tikt kvalificēta kā "mobilā satelītsakaru sistēma" Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta izpratnē. Būtībā šīs lietas dalībnieces pārmet *EAN* sistēmai, ka tā ir nevis satelītsakaru sistēma, ko papildina uz zemes izvietoti komponenti, bet gan zemes sakaru sistēma, ko papildina satelīta elements.

69. Es nepiekrītu šai argumentācijai. Citiem vārdiem sakot un līdzīgi *Inmarsat*, Francijas, Beļģijas un Apvienotās Karalistes valdību, kā arī Komisijas nostājai, es uzskatu, ka šādus uz zemes izvietotus komponentus var kvalificēt kā "papildu", neraugoties uz to noteicošo lomu *EAN* sistēmas darbībā.

70. Manuprāt, no Lēmuma Nr. 626/2008 var secināt divas prasības attiecībā uz "mobilo satelītsakaru sistēmas" satelīta komponentu.

71. Pirmkārt, šādai sistēmai jāietver satelīts. Līdztekus pašam nosaukumam ("mobilo *satelītsakaru* sistēma"), šī prasība izriet no Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta pēdējā teikuma ("Šāda sistēma ietver vismaz vienu izplatījuma staciju" [21]) un arī no šī lēmuma pielikuma, no kā izriet, ka satelīta ražošana un palaišana ir nepieciešami posmi operatoru atlases procedūrā.

72. Otrkārt, satelītam ne tikai *jābūt*, bet arī jātiek *lietotam*, kā to norādīja Apvienotās Karalistes valdība. Šī prasība netieši izriet no Lēmuma Nr. 626/2008 8. panta 3. punkta c) apakšpunkta, saskaņā ar kuru "ja pārstāj darboties attiecīgās mobilo satelītsakaru sistēmas satelīta komponents, uz zemes izvietoto papildu komponentu *patstāvīga* darbība *nepārsniedz 18 mēnešus*" [22]. Citiem vārdiem, princips ir zemes un satelītu komponentu *vienota* darbība.

18 *Sharkey* ziņojums, ko iesniegusi *Inmarsat*, Nr. 23: "*In general, while the satellite provides efficient and continuous coverage performance and resilience, terrestrial systems inherently provide very efficient throughput performance, since: a) there is only one satellite, in space located 36,000 km from the earth with a given power, forming a limited number of beams that may have a diameter of several hundreds of kilometers; and b) CGC [Complementary Ground Components] terrestrial systems consisting of a large number of towers, with higher power, can be installed within relatively short distances of each other and within a limited distance of the users i.e. < 100 km, and can be supplemented by additional towers when congestion occurs*."

19 *Inmarsat* šajā sakarā precizēja, ka uz zemes izvietotie papildu komponenti piešķir tādu kapacitāti, kādu neviens satelīts, pat visspēcīgākais, nespētu nodrošināt, izmantojot ierobežotus frekvenču resursus, kādi tai piešķirti ar Lēmumu 2009/449 (divas reizes 15 MHz).

20 *Conseil d'État*, Lieta Nr. 420128 *Eutelsat*, valsts ziņotāja *Guillaume Odinet* secinājumi, 2019. gada 28. jūnijs, 2. punkts, pieejami adresē: http://www.conseil-etat.fr/fr/arianeweb/CRP/conclusion/2019-06-28/420128.

21 Par saistību starp jēdzieniem "satelīts" un "izplatījuma stacija" skat. šo secinājumu 33. punktu.

22 Mans izcēlums.

73. No pamatlietas materiāliem, kas iesniegti Tiesā, izriet, ka satelītu komponents tik tiešām tiek izmantots, ja lidmašīnas, kas aprīkotas ar *EAN* sistēmu, pārlido jūru vai Serbijas teritoriju vai ja kādas problēmas dēļ uz zemes izvietotie papildu komponenti nedarbojas pienācīgi. *Inmarsat* precizēja, ka satelīta signāla uzticamības un stabilitātes dēļ satelīta komponents nodrošina saziņas pakalpojumu turpinātību. Protams, faktiskā satelīta komponenta izmantojuma pārbaude ir dalībvalsts tiesas kompetencē, kura vienīgā ir kompetenta pārbaudīt faktus prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā.

74. Vienlaikus, es nedomāju, ka no šī lēmuma ir iespējams secināt papildu prasību par katra komponenta, respektīvi, satelīta un zemes komponenta nozīmi šādā sistēmā.

75. Vispirms, vārds "papildu" nešķiet izslēdzam uz zemes izvietoto komponentu izšķirošo lomu attiecībā pret satelīta komponentu, pretēji tam, ko apgalvo *Eutelsat* un *Viasat*.

76. Saskaņā ar *Académie française* vārdnīcu "papildu" nozīmē "ar nolūku papildināt", proti, "nodrošināt pilnīgumu", kā norādīja Francijas valdība. Angļu valodā Oksfordas vārdnīcā termins "papildu" ir definēts šādi: "*combining in such a way as to form a complete whole or enhance each other*" [23]. Vācu valodas versijā izmantots vārds "*ergänzende*", kam ir līdzīga nozīme [24].

77. No šīm definīcijām izriet, ka jēdziens "papildu" ir neskaidrs salīdzinājumā ar to, cik *relatīvi nozīmīgi* ir aplūkotie komponenti. Tādējādi šis termins neizslēdz to, ka mobilo satelītsakaru sistēmā zemes komponentiem ir noteicošāka loma nekā satelīta komponentiem. Šie komponenti var "papildināt" šādu sistēmu, tajā spēlējot izšķirošu lomu.

78. Savos apsvērumos Komisija precizēja, ka termins "papildu" uzsver uz zemes izvietoto komponentu *fakultatīvo* dabu pretēji satelīta komponenta obligātajam raksturam.

79. Tas, ka lēmumā Nr. 626/2008 nekas nav teikts par zemes un satelīta komponentu attiecīgo nozīmi, manuprāt, arī ir būtiski. Jāatzīst, Savienības likumdevējam būtu bijis vēlams precizēt, ka uz zemes izvietoto komponentu lomai bija jāpaliek "sekundārai", "papildinošai" vai "pakārtotai" attiecībā pret satelīta komponenta lomu, kā to norādījušas gan Beļģijas, gan Francijas valdības, varbūt pat nosakot maksimālo procentuālo apjomu sakariem, kurus drīkst nodrošināt ar zemes komponentiem.

80. Taču šajā lēmumā šādu precizējumu nav. Saskaņā ar definīciju, kas sniegta tā 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā, uz zemes izvietotas papildu stacijas izmanto fiksētās vietās, lai uzlabotu mobilo satelītsakaru pakalpojumu pieejamību ģeogrāfiskajās zonās, kurās nevar nodrošināt pienācīgi kvalitatīvus satelītsakarus.

81. Manuprāt, šī definīcija pietiekami skaidri atspoguļo, ka tā neliedz uz zemes izvietotajiem komponentiem ieņemt izšķirošu vietu minētajā sistēmā.

82. Es labprāt atzīstu – ja dažiem valodas jēdzieniem (konkrētāk, "fiksētās vietās") būtu pievienoti skaidri noteikumi, tos varētu interpretēt kā prasības nodrošināt izšķirošu lomu satelītu elementam. Šādi rīkojoties, Savienības likumdevējs ir radījis šaubas par precīzo jēdziena "uz zemes izvietoti papildu komponenti" tvērumu.

23 "Savstarpēji papildinot, lai veidotu pilnīgu kopumu vai savstarpēji nostiprinātos".

24 Vārdnīcā *Duden* "*ergänzen*" definēts šādi: "*durch Schließen entstandener Lücken wieder vollständig machen; durch Hinzufügen von etwas vervollständigen, bereichern*" ("padarīt pilnīgu, aizpildot nepilnības; papildināt, bagātināt, pievienojot kaut ko").

83. Taču tiesiskās drošības prasības liedz pieņemt lēmumu par šī jēdziena tvērumu tādā veidā, kas kaitētu to operatoru interesēm, kuri ir izraudzīti saskaņā ar Lēmumu Nr. 626/2008, kā to norādījusi *Inmarsat*. Citiem vārdiem sakot, es uzskatu, ka šādos apstākļos šaubu gadījumā ir jānosliecas par labu operatoriem, kurus pirms vairāk nekā desmit gadiem izraudzījusi Komisija un kuri ir izdarījuši ekonomiska rakstura izvēles un veikuši ievērojamas investīcijas, pamatojoties uz šī lēmuma formulējumam atbilstošu izpratni.

84. Vienīgie ierobežojumi šajā ziņā attiecas tieši uz pārbaudi, vai šo operatoru ieviestā sakaru sistēma tiešām atbilst Lēmumā Nr. 626/2008 izmantotajiem formulējumiem.

85. Es jau šo secinājumu 75.–78. punktā paskaidroju iemeslus, kādēļ uzskatu, ka termins "papildu" neizslēdz uz zemes izvietoto komponentu izšķirošo lomu.

86. Šobrīd vēlos uzsvērt, ka Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertā definīcija nenosaka maksimālo "fiksēto vietu" skaitu, kurās uz zemes izvietotos komponentus drīkst izmantot, kā to norādīja Komisija. Attiecīgi izraudzītajam operatoram ir iespējams uzstādīt šādus komponentus visā Savienības teritorijā.

87. Turklāt man šķiet grūti apstrīdams, ņemot vērā faktiskos apstākļus, kas apkopoti šo secinājumu 64.–67. punktā, ka uz zemes izvietotie komponenti veicina kā sniegto komunikāciju pakalpojumu "pieejamību", tā arī to "kvalitāti" iepriekš minētās tiesību normas izpratnē.

88. Sevišķi es neredzu nevienu pilnvērtīgu iemeslu patvaļīgi ierobežot komunikāciju pakalpojumu kvalitāti, nosakot tās maksimālo līmeni, ko drīkst piedāvāt satelītu komponenti, kā to ierosināja *Eutelsat*, *Viasat* un Komisija, un tas būtu pretrunā patērētāju interesēm.

89. Es nepiekrītu Komisijas izvirzītajam argumentam, saskaņā ar kuru ir "jāuzrauga, lai juridiskās prasības netiktu apietas, proti, lai satelītam nebūtu maznozīmīga loma". Pirmkārt, no šo secinājumu 77.–87. punkta izriet, ka no Lēmuma Nr. 626/2008 nav secināmas nekādas "juridiskās prasības" par satelītu un zemes komponentu attiecīgajām lomām. Otrkārt, tiesiskās drošības princips ir pretrunā tam, ka šis lēmums tiktu "papildināts", tajā nosakot sniegto pakalpojumu kvalitātes maksimālo līmeni, jo Savienības likumdevējs šādus ierobežojumus nav paredzējis.

90. Kā to norādījusi *Inmarsat*, kā arī Francijas, Beļģijas un Apvienotās Karalistes valdības, kvalitātes kritērijs ir plaši definēts Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā, tādējādi ļaujot katram operatoram brīvi noteikt kvalitāti pakalpojumiem, ko tas vēlas piedāvāt. Jebkāda cita interpretācija nozīmētu piedāvāto komunikāciju pakalpojumu mākslīgu reglamentēšanu, izmantojot Savienības regulējumu, kas būtu pretrunā ar šo pakalpojumu tehnoloģisko un komerciālo realitāti.

91. Un otrādi – izraudzītajiem operatoriem piešķirtā brīvība izmantot uz zemes izvietotos komponentus, ja tie ir jaudīgāki nekā satelītu komponenti, ļauj izmantot efektīvāk 2 GHz joslu, kas ir jo svarīgāk apstākļos, kad pieejamo frekvenču joslu kļūst aizvien mazāk [25]. Šī interpretācija atbilst konkurences un inovāciju veicināšanai, kā arī patērētāju interešu aizstāvībai, kas ir Lēmuma Nr. 626/2008 mērķi [26], kā to pareizi norādījusi *Inmarsat*, kā arī Francijas un Apvienotās Karalistes valdības.

25 Atgādināšu, ka radiofrekvenču spektra frekvences pieejamas ierobežotā apjomā, kas pamato nepieciešamību regulēt to lietošanu. Skat. 8. apsvērumu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Lēmumā Nr. 676/2002/EK (2002. gada 7. marts) par normatīvo bāzi radiofrekvenču spektra politikai Eiropas Kopienā (radiofrekvenču spektra lēmums): "Radiofrekvenču spektra politiku nevar pamatot tikai ar tehniskiem parametriem, bet jāņem vērā arī ekonomiski, politiski, kultūras, veselības aizsardzības un sociāli apsvērumi. Turklāt arvien pieaugošais pieprasījums pēc pilnīgas pieejamā radiofrekvenču spektra piegādes izraisa konfliktējošu spiedienu no dažādām pusēm, kas prasa nodrošināt dažādās radiofrekvenču izmantotāju grupas tādās nozarēs kā telekomunikācijas, raidīšana ēterā, transports, tiesībaizsardzība, militārā joma un zinātne. Tāpēc radiofrekvenču spektra politikā būtu jāņem vērā visas nozares un jālīdzsvaro attiecīgās vajadzības."

26 Skat. it īpaši Lēmuma Nr. 626/2008 1. un 5. apsvērumu, kā arī 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

92. Pilnības labad vēl uzsvēršu, ka Lēmuma Nr. 626/2008 18. apsvērums, kuram nav saistoša rakstura, turklāt neietver nekādu formulējumu, kas varētu likt apšaubīt manis piedāvāto interpretāciju [27].

93. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz otro jautājumu atbildēt šādi: Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz zemes izvietotie komponenti, kas tiek izmantoti tādās sistēmās kā *EAN*, par ko ir strīds pamatlietā, var tikt kvalificēti kā "papildu", lai gan šiem komponentiem ir izšķiroša loma šīs sistēmas darbībā, tie aptver visu Savienības teritoriju un ļauj uzlabot piedāvāto komunikācijas pakalpojumu kvalitāti.

C. Par sekām, ja nav pildītas Lēmuma Nr. 626/2008 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punktā noteiktās apņemšanās par teritoriālo pārklājumu (trešais jautājums)

94. Attiecībā uz trešo iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu jānorāda, ka Tiesai lietā *Viasat UK* un *Viasat* [28] bija iespēja sniegt *noliedzošu* atbildi uz līdzīgu jautājumu, kas bija formulēts gandrīz identiski.

95. Tādēļ šajā ziņā man atliek vien atsaukties uz Tiesas sniegto atbildi minētajā lietā.

27 Precīzāk, šī apsvēruma punkta formulējums neizslēdz nevienu interpretāciju. Tā tas ir jo sevišķi teikuma daļā "[šos komponentus] *parasti* izmanto, lai pastiprinātu ar satelītu palīdzību piedāvātos pakalpojumus" vārda "parasti" dēļ (mans izcēlums).

28 2020. gada 5. marta spriedums (C-100/19, EU:C:2020:174).

V. Secinājumi

96. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Conseil d'État* (Francija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 626/2008/EK (2008. gada 30. jūnijs) par sistēmu atlasi mobilo satelītsakaru pakalpojumu (MSP) nodrošināšanai un atļauju piešķiršanu šīm sistēmām 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka tādā sistēmā kā "*European Aviation Network*", par kuru ir strīds pamatlietā, uz zemes izvietotie papildu komponenti uztur sakarus ar "mobilo zemes staciju" un attiecīgi ir neatņemama "mobilo satelītsakaru sistēmas" daļa, ņemot vērā, ka šī sistēma ietver divus atsevišķus, ar vienu sakaru pārvaldītāju sasaistītus uztveršanas terminālus, no kuriem pirmais ir novietots lidaparāta fizelāžas augšpusē un nodrošina sakarus ar satelītu, un otrs – fizelāžas apakšpusē un uztur sakarus ar uz zemes izvietotiem papildu komponentiem.

2) Lēmuma Nr. 626/2008 2. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz zemes izvietotie komponenti, kas tiek izmantoti tādās sistēmās kā "*European Aviation Network*", par ko ir strīds pamatlietā, var tikt kvalificēti kā "papildu", lai gan šiem komponentiem ir noteicoša loma šīs sistēmas darbībā, tie aptver visu Savienības teritoriju un ļauj uzlabot piedāvāto komunikācijas pakalpojumu kvalitāti.

3) Lēmuma Nr. 626/2008 8. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar šī lēmuma 7. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka saskaņā ar minētā lēmuma II sadaļu izraudzītais operators, kam ir atļauts izmantot radiofrekvenču spektru saskaņā ar šī paša lēmuma 7. pantu, nav nodrošinājis mobilo satelītsakaru pakalpojumus, izmantojot mobilo satelītsakaru sistēmu, līdz MSP lēmuma 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punktā noteiktajam termiņam, dalībvalstu kompetentās iestādes nevar atteikties piešķirt šim operatoram atļaujas, kas vajadzīgas mobilo satelītsakaru sistēmu uz zemes izvietoto papildu komponentu darbības nodrošināšanai, pamatojoties uz to, ka šis operators nav ievērojis saistības, kuras tas uzņēmies savā pieteikumā.